

lētā respectu aliarū pphiarū māse
 stat ibi: **Q**ue alijs ē excellentior p
 pphetijs. tertio est auctoritate decla
 rat. ibi: **A**d cui' pfirmādā auctori
 tatē. **D**eterminat igit' qre iste liber
 dicit' ppheta. cū dicit: **H**ic q. d. qz hic
 pñū ciant tribulatiōes pcedētes et
 pnia q sequūt. ideo iste liber rē.
 a **Q**ue alijs est rē. **H**ic declarat
 de eo in cōparatiōe: r dēterminat p
 mo q excellit alias pphetias. scdo
 b plurib' decausis siue rōnib' ostē
 dit. ibi: **Q**uia de xpo r ecclia rē.
 dicit g: **Q**ue alijs est excellentior
 pphetijs. r modus excellēdi subū
 gis. **b** **S**ic enī no. rē. p. v. e. le.
 Quō aut' pstat nouū testamētū ve
 teri: nōne dicit' **E**cceh. iij. qz rota erat
 i rota: r vet' rē. in nouo: r ecōner
 / so: gñū alteri pstat. **R**isio: vetus
 est in nouo p explicationē: s3 nouū
 in veteri p implicationē. **P**reterea
 vet' ē in nouo materialē: nouū in
 veteri formalē. r iō nouū pstat ve
 teri qsi forma pstatior r elegantior
 materia. **c** **Q**uia de xpo r ec
 ma. ex pte iā adi. rē. **H**ic tāgūt rō
 nes duc qre h' ppheta est excellen
 tior alijs. **A**na ē: qz multa de myste
 rijs xpī ecclie iā cōpleta pphetat.
Alia ē: qz illi data ē trifaria ppheta:
 alijs vnifaria. **N**ota qz for faris
 cōponit cū vn': r dicit vnifarius ab
 vni. l. de vno loquēs. vñ vnifarius
 dicit' ppheta q tñ pphetat de vno
 tempore. bifarius qui de duobus:
 r quandoqz bifarius ponitur pro
 bilingui. trifarius qui de tribus.
In aliq' no libris scribit' vnipha
 ria p ph. r tūc cōponit ab vn' vna
 vnū: r phares q est diuisio. vñ vni
 pharia. i. simplex dei ppheta. tri
 pharia triplex. **d** **A**d cui' con
 fir. au. rē. hic declarat auctoritatē.
 q. d. ex his habet auctoritatē liber
 iste: qz trinitas ea que ibi dicunt' re
 uelauit: r reuelatiōes angel' appoz
 tauit: r iohānes ap'ls eas ecclie nū
 ctavit. **H**is trib' testib' credēdū ē:
 qz in ore duoz vel triū testū stabit
 omne xbu: **D**eus. r. r. mat. r. vij.
 e **C**ū aut' iohā. hec i vi. fu. re. pzi
 mo dēterminat modus actiōis. scdo
 do subūgū distictio vifionuz. ibi:
Visio ei alia corpo. rē. tertio dēter
 minat sub quo genere vifionis ste
 bat h' reuelatio. ibi: **Q**uō vidit iō.
 q in hoc li. re. rē. **d** **V**isio
 enī alia cor. rē. aliqd videm'. sicut
 balthasar vidit manū scribētē i pa
 riete: **D**aniel. v. **E**t heliseus currus
 igneos: i qb' helias rapt' fuit. iij.
 Reg. ij. **g** **A**lia spūalis rē. imagi
 nes rerū cernit': qb' aliqd aliū si
 gnificat q cernit'. supple: **S**icut.
h **V**idit pha. spi. i. spicax imagi
 nes: **S**ci. r. i. **E**t moy. rubū ar.
Ero. iij. **k** **I**lle domi. iste vi. h
 cōtra corp'alib' oclis vidit moyses:
 r h' corp'ale erat qd videbat. g vi
 / fio rubi non erat spūalis vifio. **R**e
 / spōdeo referēdo vifionē ad illū qd
 erat corpe v' corp'alis vifuz: erat
 vifio corp'alē referēdo aut' ad signa
 tū p id qd sic videbat: imaginaria
 seu spūalis dici pōt. **U**l forte vt qui
 dam dicūt: videbat ignis: q reuera
 nō erat ignis. vifio aut' imaginaria
 fuit vi

scripturas noui testamēti pphetię no
 mine censef: que alijs excellentior est
 a pphetijs. **S**icut enī nouū testamētū
 b pstat veteri: euāgelij legi: ita hec pro
 c pheta pphetijs veteris testamēti: qz
 de xpo et ecclia magna ex pte iā ad
 impleta sacramēta denūciat. **U**l etiā
 iō: qz cū alijs vnifaria: isti trifaria da
 / ta ē ppheta sil. l. de pteritor pñri r fu
 turo. **A**d cui' pfirmādā auctoritatez:
 d occurrit et auctoritas mittēt: deserēt
 r accipiēt. **H**ittēt scz trinitat: r de
 ferēt āgeli: r accipiēt scz iohānis. **A**n
 aut' iohāni hec i vifioe fuerit reuelata:
 r sūt tria genera vifionū: sub q gene
 / re pntineat vidēdū est. **V**isio enī alia
 f corporalis: quādo videlicet corpora
 g lib' oculis aliqd videm'. **A**lia spūalis
 seu imaginaria: cū videlicet dormiē
 / tes vel etiā vigilātes imagies rex cer
 b nim': qb' aliquid significat. **S**ic vidit
 i pharao spicas: r moyses rubū arde
 / re: ille dormiēs: iste vigilās. **A**lia itel
 / lectualis: qñ videlicet spūscō reuelan
 te intellectui mētis veritatē mysterio
 rū sicut est capimus. **Q**uō vidit iohā
 / nes q in hoc libro referunt. **N**ō enī si
 guras tñ vidit spiritu: s3 earū signifi
 cata mente intellexit. **V**idit aut' iohā
 / nes et scripsit in pathmos insula rele
 / gat' a domiciano i exilio pncipe ipūf
 / simo: hac eū ad scribēdū cōpellēte cā:
 qz dū exul teneret a domiciāo i path
 / mos isula: in ecclesijs qb' pperat multa
 pullulauerūt atqz inoleuerūt vitia at
 / qz diuersę hereses. **E**rāt enī qdā here
 / tici ibi dicētes christū non fuisse ante
 mariā: qz t'palit' de ea nat' erat: quos
 iohānes in pncipio euāgelij sui redar
 / guit dicēs: **I**n pncipio erat verbū. **E**t
 i h' libro cū dicit: **A**lpha r o: id ē pncipi
 / um r finis. **D**icebāt etiā qdā eccliam
 pōdere tribulationū añ finē scil' d'situ
 / rā: r p labore n' pmiū eternū susceptu
 / rā. **H**oz g errores volēt d'struere iohā
 / nes: oñdit xpm pncipiū eē r finē. **U**n
 / **E**saías: **A**n me nō est format' de': et
 post me nō erit. **E**t eccliam p exercitiū
 tribulationū nō d'sinere: s3 p'ficere: et
 p his brazūū eternū recipere vel susci
 / pere. **S**cribit aut' iohānes septē eccle
 / sijs asię r earū septē episcopis de p'di
 / ctis instruens r p eam totam genera
 lem ecclesiā docēs. **E**st itaqz materia
 iohānis in h' ope stat' specialiter asia
 ne ecclesię: nec nō et totius: videlicet

fuit vifio petri: **A**ct. r. qñ. l. posit' in
 extasi vidit qdrupedia r serpētia. r
 dictū est ei: **A**cta r mādūca.
 l **A**lia itellectualis rē. sicut est ea
 / pimus. **H**ac ei vifione res itellectua
 / les que sunt sine imagine videm'. vñ
 / **S**lofa. ij. **R**oz. r. j. dicit: **H**ac vifione
 que dicit' itellectualis ea cernunt q
 nec sunt corpora nec villas gerūt for
 / mas eozum similes velut ipsa mens r
 omnis affectio bona.
 m **Q**uō vidit iohānes rē. earū si
 / gnificata mēte itellexit. **C**ōtra: qdaz
 glosa dicit: **I**ohannes in mēte imagi
 nes vidit. **R**espōsio: s3m diuersos re
 / spectus imaginaria fuit r itellectua
 / lis: quia mētis intellectu illuminato
 a spūscō veritatē cognouit. per hoc
 qz verissime fuit ppheta. **N**ota qz nō
 dicit' vifio nisi cōtineat aliud mystice
 qd deo reuelante sciat: r ideo triplex
 vifio dicit' triplex celū. **V**idit aut'
 iohānes r scripsit in pathmo rē. **I**n
 hac secūda pte p'fatiōis dēterminat de
 ipso ope s3m qz refer' ad efficiētē si
 / ue ad artificē ministerio q est iohan
 / nes. **P**rogreditur igitur in hac pte
 sic: **P**rimo exponit quis est iste arti
 / fer r que sit ei' actio. **E**t qz hec actio
 cū sit materialis requirit locū r tps:
 subiungit de loco r tpe. ibi: **I**n path
 / mo insula. vbi tāgūt q loco scripsit: et
 quo. l. tpe exilij sui: qd dat' itelligi p
 / hoc qd dicitur: **R**elegat' participiū
 enī tps consignificat. **E**t qz artificio
 / se operans operat' aliq' causa motus.
 psequēnt' subdit de causa motūe eū
 ad scribēdū: q est duplex. vna ē pul
 / lulatio errozuz. que tangit ibi: **H**ac
 eum ad scribēdū cōpellente cā rē.
 alia causa est istructio ecclesiarū asię
 / r ecclesie generalis. vnde p'ima cau
 / sa fuit extirpatio malozum. secūda in
 formatio siue istructio bonozū: que
 tangit ibi: **S**cribit aut' iohānes se
 / ptem ecclesijs asię rē. general' ecclesi
 am docens. s. per asian' minorē. de q
 dicit **I**sid. ethymol. r. ij. **A**lia minor
 ab oriente cappadocia angit: ab ali
 / is partibus vndiqz mari circūdat.
 nam a septentrione pōtū eu riuū ha
 / bet: ab occasu p'pontidem: a meri
 / die egyptiū mare rē. **A**lia est asia ma
 / ior dicta a nomine cuiusdā mulieris:
 que apud antiquos imperiuz tenuit
 orientis. hec in tertia parte orbis dis
 / posita. ab oriente: ortu solis: a meridie
 oceano: ab occiduo nostro mari si
 / nitur: a septentrione meotibi de lacu:
 r thanaī fluiuo terminat' rē. **E**t qz
 actio hmōi' requirit materiā. cōsequē
 / ter subdit de materia huius operis
 cū dicitur: **E**st itaqz materia iohānis
 in hoc opere status specialiter asiame
 ecclesie necnon r totius. videlicet:
Que. i. quanta mala. **I**n presenti pa
 / tiatur: r que premia in futuro rece
 / ptura sit. **E**t qz intērio regit agentem
 siue informat: r modus operatiōis.
 consequenter tāgitur itentio scribē
 / tis cum dicitur: **I**ntentio xpo eius est
 monere ad patientiam que seruanda
 est: tum quia breuis labor: tum quia
 premiū magnū. **D**einde subdit mo
 / dus. cū dicit: **M**odus tractādi talis:
 pmo p'mittit ploguz r salutationem
 vbi reddit auiditozes benignos r at
 / tētos rē. **S**ex igitur sūt particle ist'
P 2 * partis

partis: et sic ordiatur. Primo enim tangitur de efficiente in istu est efficiens. ibi: Qui. s. iohanes scribens. sedo de loco et tpe quib' scripsit. tertio de causa motiva ad scribendum. quarto de materia. quinto de intentione. sexto de modo. Dicit ergo: Vidit aut iohes et scripsit in pathmo: Apo. iij. Sui in sula q' vocat pathmos. Et nota q' de h pathmus et h pathmus in eadē significatio: ne: et vtrūq' habet pathmo in dativo et in ablativo. sic clarus claro: tenedos tenedo: delos delo. In ecclesijs q'bus ferat: asse mioris cui metro polis erat ephesus. p'fuit enī iohanes septē ecclesijs illius asse. Pullulabat inchoatio ne. pullulo las dicit germinare vel multiplicare. Atq' i oleuerūt. i. eruerūt consuetudine. Vita. q' mores cor rumpunt. Atq' diuerse hereses: que volabāt fide. Erāt enī quidā. manifestat cuius modi hereses pullulabāt ibi scz in asia. Alpha p'ncipuz est elemētoꝝ grecoꝝ. P'ntis quod bene conuenit ei. de quo dicit Esa. xliij. Ante me non est formatus deus: et post me nō erit. Ante finē scilicet de stirā. i. defecturam. a desino desinis: desij v' desui desine: restitū desitu. Nec autē dicebant non credētes veritati: q' dicit Mat. vi. Quibuscū sū omnibus diebus vsq' ad cōsumationē seculi. Et pro labore nō premiū eternū susceperā. cū tñ dicat Sap. r. Reddet deus mercedē laborū sāctorū suoz. Et ecclesiam p' exercitiū tribulationū. supple ostendit. Nō desinare s' p'ficere. quod facit Apocal. xij. vbi dicit q' mulieri date sunt

que in pnti patiat: et i futuro receptura sit. Intētio ho eius monere ad patiētiā q' seruāda ē: tuz quia breuis labor: tū qz premiū magnum. Apodus tractādi talis: p'io p'mittit plogū et salutationē vbi reddit auditores benignos et attētos: q' p'misso accedit ad narrationē. An narrationez ho oñdit xpm eē ab eterno sine p'ncipio et fine: iuducens ipsum loquentem: Ego sum alpha et o: id est p'ncipium et finis. Postea accedēs ad narrationē distiguit septē visiōes: q' b' termiat iste liber p'sumat. P'mittit aut plogū dicens: Apocalypsis iesu xpi. subaudis: hic ē. Sic in alijs: visio Esaię hec est et parabole salomonis he sunt.

Incipit prologus sancti Hieronymi in apocalypsim sancti Iohannis apostoli.

Iohanes ap'ls et euāgelista a xpo elect' atq' dilect' i tāto amore dilectiōis vberior habit' ē: vt i cena sup pect' ei' recūberet: et ad crucē astātī soli matrē p'p'riā cōmēdassz: vt quē nubes volētē ad amplexū virgitat' lasciuerat: ipi ēt custodiēdā v'ginē tradidisset. Hic itaq' cū p'p' v'bu dei et testimoniū iesu xpi i pathmos isulā sortiret exiliū: illic ab eodē apocalypsis p'ostēsa describit: vt sic in p'ncipio canōis. i. libri geneleos icorruptibile p'ncipium p'notat: ita ēt icorruptibil' finis p'v'ginē i apocalypsi redderet dicit: Ego sū alpha et o initiū et finis. Hic ē iohēs q' sciēs supuēisse sibi diē egres' sionis de corpe: puocat' i epheso discipul' descēdit i defossū sepulture sue locū: orōneq' cōpleta reddidit spūm tā a dolore mort' fact' extrane': q' a corruptiōe carnis noscā alien'. Cui' tñ scripture dispositio v' libri ordiatio: iō a nob' p' sin' gula nō expōit: vt nesciētib' i q'redi d'sideriū collocef: et q'rētib' labor' fruct': et deo magisterij doctrina eruef.

due ale aquile magneyt volaret in desertum locus. Sed p'ficere sicut aurum in igne nō deficit sed p'ficir. Sap. iij. de de lustis: An q' aurum i fornace probauit illos. Et p' his scz modicis tribulationibus: Brauium eternum recipere. i. vitas eterna. ij. Timoth. ij. Si cōmōrtui sumus et cōiunemus: si sustinemus et p'egna binus: hoc erit quādo spōsa ducta in thalamū sponsi dōtabitur dote bona. dices euz lyra illud Hē. xxx. Potante me dominus dote bona. Que i presenti seculo patiat: et que in futuro receptura sit. i. premia eterna p' modica et leui tribulatione. ij. Cor. iij. Id quod in p'cēti est momentaneū et leue tribulationis nostre supra modum in sublimitate eternū glorie pōdus operatur in nobis. Intentio autē ei'. Hic tangit intentio scribens: que est monere ad patiētiā. Intentio enim iohannis fuit supra. s. subditos i'ruere q'zum ad intellectū. hic autē intendit eos informare q'uz ad effectum. Modus tractandi talis. Hic tangitur formalis causa fm quod atē dicitur penes modum agendi. primo p'mittit Iohannes p'logum. cum dicitur: Apocalypsis iesu ch'risti etc. et salutationem. ibi: Iohannes septē ecclesijs etc. Nō p'missio accedit ad narrationē. ibi: Ego iohannes frater vester etc. et ca. vij. s. fm septē ecclesias q'bus scribit fm septem status ecclesie generalis.

Finit expositio istius p'ntionis.

Prothemata in apocalypsim

Sicut in secularibus libris tria querunt. Intentio. s. vtilitas: et cui parti philosophie sup'at. Sic quoq' in hoc libro diuino tria querunt: materia: intentio: vtilitas: et cui parti humanitat'. i. vite subiacet. Vita enim alia philargica: alia practica: alia theoretica. i. contemplatiua: cui liber iste subiacet. Intentio est auctoris huius ponere signa p' que cōmēdet nobis patiētiā. i. faciet nos patiētes p' nomine xpi: vt de patiētia eundo ad cōtēplationē celestis gl'ie puenire possim' ad vtilitatē: ad remunerationē. s. patiētie nōstre. i. ad duplicē stolā aīe. s. ac corpis beatitudinē. Et notādū quod patiētiā cōmēdet: ostēdēdo. s. p' varias similitudines vt per equos et silia: p'scutionē p'ntis et future ecclie in tpe antich'risti. i. diuersas tribulationē diuersoz statū ecclie p'munit nos referēdo: vt fortiores simus ad sustinēdū. Nā leui' ledit quicquid puidim' aī. Illō qz sciēdū q' poti' cōmēdat patiētiā. Iō videlicet qm' fūdamētū est oīm virtutū: p'udētiō teste: q' ait: Vidua v' debilis ē v'ri' quā nō patiētia firmat.

facta esse in visione: videndū ē sub quo genere visiōis est: visio enim alia corporalis est: alia spiritalis: alia intellectualis. Visio corporalis est qua videmus celū et terraz et cetera talia. Visio spiritalis est qm' in eo quod videt aliud p'cedit: sicut fuit de moyse q' vidit rubū nō ardētē ardere: qd aliud significabat. Intellectualis ho qm' spūctō intimāte aliq's cōspicit aliqd' mysticū: sicut sanctus iohānes in hoc libro fecit: nā nō realit' ista vidit: sed diuino flamine inspirante: cōuenientia signa passio: nū designatiua intellectui suo cōfigurauit. Nunc q' sit materia illius videamus. Materia illi' sūt septē signa. i. genera tribulationum. Intentio ho est nos imitare ad patiētiā: vt p' patiētiā veniam' ad cōtēplationē: p' cōtēplationē ad reuelationē. Inde ad beatitudinē in qua habem' finalē causā huius opis: et qz nō querit' in diuinitate de phia s' de vita: videam' cui vite supponat. Vita: alia theoretica. i. cōtēplatiua: alia practica. i. actiua. Sed practica ad theoreticā cōstat referri. Et notādū est quare nos magis ad patiētiā q' ad alias virtutes inuitet. ad quod dicendū est q' sicut fides est fundamētū oīm virtutū: sic patiētia quodāmodo est sustēramētū. vnde p'udēt' q' ad dua est virt' quam non patientia firmat. Iohandū ho est: quādam partē huius libri p' p'romio vel p' p'logo accipi. s. vsq' ad illum versum: Ego iohannes fui etc. In qua parte nos inuitat ad legendū et ad audiendū et ad seruandū: quia si hoc fecerimus beatitudinem consequemur: et sic commendat opus suum: legendus est iste liber: quia est apocalypsis iesu ch'risti etc.

facta reuela